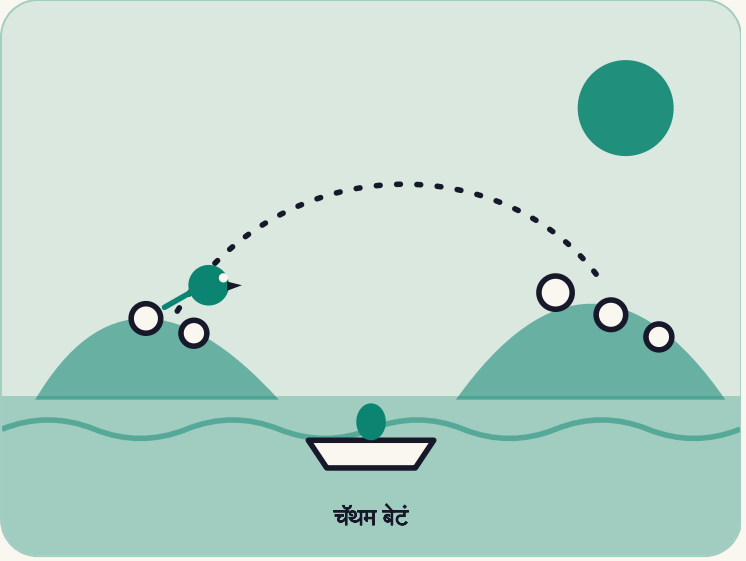

न्यूझीलंड

पाच चिमुकले पक्षी कसे परतले

1980 मध्ये जगात फक्त पाच ब्लॅक रॉबिन उरले होते. एक मादी आणि एका धाडसी योजनेने ती प्रजाती वाचवली.

कुठे चॅथम बेट

कोण डॉन मर्टन आणि वन्यजीव पथक, ज्यांनी ब्लॅक रॉबिन वाचवला

केव्हा 1976 ते 2022

4 मिनिटांचे वाचन

गोष्ट

चॅथम बेट प्रशांत महासागरात, न्यूझीलंडच्या पूर्वेला, खूप दूर आहेत. ब्लॅक रॉबिन नावाचा एक छोटा पक्षी फक्त तिथेच राहतो. उंदीर आणि मांजरांनी त्याला त्याच्या बहुतेक बेटांवरून नष्ट केलं.

1970 च्या दशकापर्यंत शेवटचे काही रॉबिन लिटल मॅनोरे नावाच्या एका छोट्या खडकावर राहत होते. तिथली झाडं मरत होती. 1976 मध्ये फक्त सात रॉबिन उरले होते. वन्यजीव अधिकाऱ्यांनी त्यांना एका मोठ्या बेटावर, मॅनोरेवर, हलवलं, जिथे 100,000 पेक्षा जास्त झाडं लावली होती.

ते पुरेसं नव्हतं. 1980 पर्यंत फक्त पाच रॉबिन उरले. फक्त एकच जोडी पिल्लं घालू शकत होती. मादीचं नाव होतं ओल्ड ब्लू. तिच्या जोडीदाराचं नाव होतं ओल्ड येलो.

एक धाडसी योजना

न्यूझीलंड वन्यजीव सेवेच्या डॉन मर्टन यांनी बचावाचं नेतृत्व केलं. ब्लॅक रॉबिन एका वेळी फक्त दोन अंडी घालतात. त्यांनी एक नवी कल्पना मांडली. पथक अंडी घेऊन दुसऱ्या पक्ष्याच्या घरट्यात ठेवेल. याला क्रॉस-फॉस्टरिंग म्हणतात.

मग रॉबिन पुन्हा अंडी घालत. एक जोडी एका हंगामात दोन कुटुंबं वाढवू शकत होती.

सुरुवातीला सांभाळणारे पालक वारबलर होते. त्यांनी अंडी उबवली. पण ते पिल्लांना दहा दिवसांपेक्षा पुढे वाढवू शकले नाहीत. 1981 मध्ये पथकाला उपाय सापडला. टॉमटिट, जे रॉबिनचे जवळचे नातेवाईक आहेत, पिल्लांना ती स्वतःच्या बळावर जगू शकेपर्यंत वाढवू शकले.

ब्लॅक रॉबिन आणि न्यूझीलंडमधल्या इतर प्रजाती
वाचवण्यासाठी वापरलेल्या पद्धतींनी संपूर्ण पॅसिफिक क्षेत्राला
प्रेरणा दिली आहे.

अलेक्स बेरीमन, बर्डलाइफ, 2023

5

1980 मध्ये उरलेले पक्षी

130

1991 पर्यंत पक्षी

~300

आज पक्षी

गरजणाऱ्या वाऱ्यांत ँक नाव

टॉमटिट दुसऱ्या बेटावर राहत, जे 15 किलोमीटर दूर होतं. म्हणून पथक अंडी नावेतून तिथे नेत असे. अंडी उबदार ठेवण्यासाठी त्यांनी सोबत नेता येईल असा इन्क्युबेटर बनवला. जोराचे वारे अनेकदा प्रवास थांबवत, आणि बेटांवर ँकही हेलिकॉप्टर तैनात नव्हतं.

स्थानिक मच्छिमारांनी प्रत्येक प्रवास शक्य केला. या वर्षात पथकाने बेटांदरम्यान सुमारे 40 अंडी, 10 पिल्लं आणि 25 इतर पक्षी पोहोचवले. त्यातलं ँकही गमावलं नाही.

1983 मध्ये रॉबिनना साउथ ईस्ट बेटावर नवं घर मिळालं. ते खूप मोठं बेट होतं, जिथे वाढायला जागा होती.

1985 पर्यंत 38 रॉबिन झाले. 1991 पर्यंत सुमारे 130. आज सुमारे 300 आहेत. त्यांतला प्रत्येक जण ओल्ड ब्लूची संतती आहे.

2022 मध्ये ब्लॉक रॉबिन धोक्यातल्या प्रजातींच्या जागतिक यादीत “लुप्तप्राय” मधून “असुरक्षित” श्रेणीत आला. तो अजून पूर्णपणे सुरक्षित नाही. उंदीर किंवा मांजरं अजूनही या बेटांवर पोहोचू शकतात. आणि सगळे पक्षी ँकमेकांचे जवळचे नातेवाईक आहेत.

केव्हा काय घडलं

- **1976** सात रॉबिन मॅन्नेरे बेटावर हलवले.
- **1980** फक्त पाच रॉबिन उरले.
- **1981** टॉमटिट रॉबिनची पिल्लं वाढवू शकतात हे दिसलं.
- **1983** रॉबिन साउथ ईस्ट बेटावर स्थिरावले.
- **2022** जागतिक यादीत रॉबिन “असुरक्षित” श्रेणीत आला.

ही गोष्ट खास का आहे

बहुतेक बचाव मोहिमा जे उरलं आहे त्याचं रक्षण करतात. या मोहिमेने पक्ष्यांकडून वर्षाला दोन कुटुंबं वाढवून घेतली. यात अनेक हात लागले, वन्यजीव अधिकाऱ्यांपासून स्थानिक मच्छिमारांपर्यंत.

सामान्य लोकांनीही मदत केली. Forest & Bird संस्थेच्या सदस्यांनी “एक झाड दत्तक घ्या” आवाहनातून झाडांसाठी पैसे दिले. प्रत्येक मदतनीसाने एक छोटा वाटा उचलला. सगळे वाटे मिळून बचाव झाला.

आमचं मत

एक छोटीशी कृती, म्हणजे एक अंडं उचलून दुसरीकडे ठेवणं, यामुळे संपूर्ण प्रजातीचं भविष्य बदललं.

आपण काय शिकू शकतो

1 आधी छोटं पाऊल तपासा

वार्बलर पिल्लांना वाढवू शकले नाहीत. टॉमटिट कामी येईपर्यंत पथक शोधत राहिलं.

हे करून पाहा: मोठा पैसा किंवा वेळ लावण्याआधी तुमच्या योजनेची एक छोटी चाचणी करा.

2 अनेक हातांना सामील करा

वन्यजीव अधिकारी, देणगीदार आणि मच्छिमार, तिघांनी आपापला वाटा उचलला.

हे करून पाहा: लिहा की तुमच्या योजनेला आणखी कोणाची गरज आहे, आणि आज त्यांच्यापैकी एकाकडे मदत मागा.

3

तुमच्या योजनेला वाढायला जागा द्या

छोट्या बेटावर रॉबिन वाढू शकले नाहीत. मोठ्या बेटावर वाढले.

हे करून पाहा: तुमचं काम अडवणारी एक मर्यादा ओळखा, आणि ती रूंद करण्याचा एक मार्ग शोधा.

4

दीर्घकाळाची योजना करा

झाडं 1970 च्या दशकात लावली. रॉबिन धोक्याच्या यादीत खाली फक्त 2022 मध्ये आला.

हे करून पाहा: असं एक उद्दिष्ट निवडा ज्याला वर्ष लागतील, आणि लिहा की या महिन्यात तुम्ही त्यासाठी काय कराल.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

पुन्हा सुरुवात करायला पाच पक्षी पुरेसे होते.

स्रोत (इंग्रजीत)

Forest & Bird (New Zealand)

[Hope in action](#)

BirdLife International

[Black is back: Next chapter in one of conservation's great recovery stories](#)

Watchbird (American Federation of Aviculture)

[The Chatham Island Black Robin: How the world's most endangered bird was saved from extinction, by Don Merton](#)

तथ्य-तपासणी टीप: स्रोत मुख्य गोष्टीवर सहमत आहेत, पण तपशिलांत वेगळे आहेत. डॉन मर्टन यांचा स्वतःचा अहवाल (Watchbird, सुमारे 1991 मध्ये लिहिलेला) सांगतो की प्रकल्प त्यांनी चालवला; Forest & Bird सांगतो की बचाव ब्रायन बेल आणि त्यांच्या पथकाच्या हाती होता, ज्यात मर्टनही होते. Forest & Bird सांभाळणारे पालक म्हणून वार्बलर आणि टॉमटिटची नावं देतो; मर्टन सांगतात की वार्बलर दहा दिवसांनंतर अपयशी ठरले आणि 1981 पासून टिट यशस्वी

झाले; BirdLife टॉमटिट म्हणतो. गोष्ट मर्टन यांच्या अहवालाचं अनुसरण करते. मॅनोरेवर लावलेली झाडं 120,000 (मर्टन, Forest & Bird) किंवा 100,000 पेक्षा जास्त (BirdLife) सांगितली आहेत, म्हणून गोष्टीत 100,000 पेक्षा जास्त लिहिलं आहे. 1985 मध्ये 38 रॉबिन (Forest & Bird) आणि 1991 मध्ये 130 (मर्टन) हे आकडे प्रत्येकी एकाच स्रोतातले आहेत. आज सुमारे 300 रॉबिन हा आकडा Forest & Bird आणि BirdLife (दोन्ही 2023) यांचा आहे; इतर मोजदादीही आहेत. मर्टन यांच्यावरील Te Ara चं चरित्र उघडता आलं नाही. “आमचं मत” असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.